

Szerkesztési iroda:

uri-uteza, Lukács-ház 9. sz. alatt
balra, hová a lap szellemi részét
illető közlemények intézendők.
Bérmentetlen levelek csak ismert
kezekről fogadtatnak el.

Kiadó hivatal:

Ráthy Lipót könyvnyomdája, hová
a hirdetések, előfizetési pénzek és
kiadása körüli panaszok bérmentve
intézendők.

ALFÖLD

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési feltételek:

Helyben:	Vidékre:
Egész évre 12 ft	Egész évre 14 ft
Fél évre 6 ft	Fél évre 7 ft
Negy. évre 3 ft	Negy. évre 3,50

Hirdetmények díja:

6 hasábos petítor egyszeri hirdetésnél 6 kr. s minden következőknél 4 kr. Bélyeg-díj külön 30 kr.
Nyílt-tér sora 15 kr.

A germanisatio elleni — humbug. II.

Arad, július 1.

(T.) Első cikkünkben kimutattuk, hogy nagyrészt maga a magyar közönség indolentiája nemzeti nyelve, irodalmas művészete iránt, leghathatósabb tényezője a bel- és külterjben egyre terjedő germanisatio-nak. Most egy másik s oly factorról kell megemlékeznünk, melynek szent hivatása s kötelessége volna annyival inkább nemzetiségünk s nyelvünk lelkiismeretes őrének lenni, miután e tekintetben a kellő befolyás, erő és hatalommalis rendelkezik.

A magyar kormányról szólunk, mely ez irányban igen kevés erély s buzgalommal jár el. Temérdek oly államhivatal s intézmény létezik, hol az illető személynél három része egy szót sem tud magyarul, s hol a hivatalos levelezés német nyelven történik. Ez több mulasztásnál, ez bűn. Egy állam kormányától megkövetelhető, hogy Magyarország területén egyetlen egy államilag engedélyezett vagy éppen segélyezett intézmény ne létezzék, hol az ország hivatalos nyelve is nem használ-tatik.

Csak a minap olvastuk fájdalom és megbotránkozással a carlovitzi szerb congressusról érkezett tudósításokból, hogy a magyarországi, részben a magyar államtól segélyezett szerb népiskolákban a magyar nyelv még, mint tantárgy, nem türelik meg! Tünné ezt Európában más állam kormánya? Szabad volna-e a magyar kormánynak oly iskola létesítését hazánkban engedélyezni, hol a magyar nyelv, mint kötelezett tantárgy, nem tanítatik? Saját pénzünkön engedünk e hazában magyar-ellenes elemeket nevelni, szemeink s a kormány szeme előtt hivatalosan zárják el az illetők az utat a különböző nemzetiségek közt élet-szükséglet képező közeledésre, mely első sorban az állam nyelvének megismerése s értése által tétethetik lehetővé.

Vagy nem kiáltó botrány-e az, hogy némely megyék iskolatanácsai s városok vagy községek iskolaszékei oly egyéneknek adnak engedélyt iskolá- vagy leányneveldei intézetek nyithatására, kik egy szót sem tudnak hazai nyelvünkön, s mely iskolák s növeldekben a társalgási nyelv folyton csak német vagy részben francia s angol, minden csak magyar nem! Pedig csak a zsenge kor képes és bir kellő türelemmel egy nyelv alapos megtanulására; ha az illető hivatott közegek nem törekszenek a hazai különböző iskolák s leányneveldekben a magyar nyelvnek proselytátát szerezni, — később ugyan hasztalana a sopánkodás és türelmetlenség.

De miként is tanítatnék a hazai iskolák s növeldekben a magyar nyelv, midőn temérdek helyen maguk az igazgatók és tanítók sem ismerik azt, vagy pedig oly hibásan, hogy e miatt, ha akarnák is, nem taníthatják azt, s azért ellenszenvvel viselkednek nemcsak a birtokukban nem levő nyelv, de maga a magyar nemzet ellen is... Ez mind történhetik nálunk, kormány iskolatanács és iskolaszék nem sokat törődnek az ily nemzetellenes anomáliákkal.

Itt van a sok többi között a szomszéd Temes megye. Elborul a hazafi lelke, ha e megye és székvárosa területére lép. A megye fővárosában két német lap áll fenn évek óta, buján tenyészti a germanisatio magvait, sőt hirhédre lesz magyar-ellenes tendenciáji miatt, — s egy magyar lap nem bír ott létesülni! Mint tűrhetik azt a különben jó hazafiúi érzésű főispán és az összes megyei s városi tisztikar magyar része, azt meg nem foghatjuk. Nem veszik észre, hogy a két német lap támogatásával ők közvetett tényezői az egész megye megdöbbentő fokot értelnémetesedésnek, s a helyett, hogy összeállva némi al-

dozattal egy helyesen szerkesztett kis temesmegyei s bánáti magyar közlönyt alapítanának, még ők képezik a két német lap előfizetőinek legnagyobb contingensét!

Mint tűrheti azt Temes megye főispánja, tanfelügyelője és megyei iskolatanácsa, hogy többi közt egész Uj-Arad fi- és leányiskoláiban egyetlen magyar szó nem tanítatik?! Van-e oly hazafiúi erény vagy jeles alkotmányos tulajdonság, mely az illetők részéről ezen a felderítendő nemzedék tünt germanisálásával elkövetett vétkecs indolentiát helyrehozhatná! S ilyen száz meg száz hely van Magyarországon, s év év után mulik, és sem a kormány, sem megbízott közegei nem sokat törődnek e más országban élő nem fordulható nemzetellenes visszaélésekkel.

Azért ne akadékoskodjunk, s ne lamentáljunk egyes czégek s vignettek német feliratait felett, ne indítsunk irtó háborút a zsinórtalan öltönyök egyéb lényegtelen nevetséges apróságok ellen, mert ez óriási, nevetséges és eredménytelen humbug. De kezdjük meg önönmagunkon, saját szellemünk és erkölcsünkben a Magyarosítást, melyet eddig csak szavak, toaszok és phrazisokban, de nem tetteleg gyakorlunk. Mert hasztalan nekünk bármely alkotmány vagy szabadság, ha egyszerű nemzetiségünk alapja: a magyar nyelv és magyar szellemet satnyulásnak engedjük indulni. Pedig nekünk mindenek felett és mindenek előtt Magyarország és magyar nemzet kell, s ennek minden mást — ha másként nem lehetne — még a szabadságot is feláldozni készek vagyunk. ...

Bécs, jun. 30.

Az alkudozások a csehekkel a „N. fr. Pr.“ értesülése szerint még távolról sem haladtak annyira, mint több oldalról elhitetni akarnák. A felvett pontok egyikére nézve sem történt még megállapodás. Hohenwart nagyon tartózkodó, de azon meggyőződés, hogy kiegyezési kísérlete komoly, azon vallomására birta a cseh vezéreket, hogy a declaratíót nem szükség betűszerint venni, sőt azt is kilátásba helyezték, hogy noha csak ad hoc, de mégis képviselőt is hajlandók küldeni a reichsrathba.

Hohenwart még ekkor is tartózkodó maradt, de felszólította a cseheket, formulázzák határozottan, mily feltételek alatt kívánnak a reichsrathba belépni s mik kiegyezési feltételeik, hogy azokat ő felsége és a min. tanács elé terjeszthesse. Rieger magára vállalta e feladatot s hétfőn hihetőleg kész tervvel lép elő.

Ezzel záródott az alkudozások első phásisa, melynek folytatása a jövő két héten tartatik, mely idő alatt mind a min. tanács, mind a cseh országgyűlés megállapodásra juthat a Riegerféle tervet fölött. — Tegnap hallomás szerint a császár elnöklése alatt minisztertanács tartott, mely talán már a cseh kiegyezéssel foglalkozott.

Határőrvidéki levelek.

I.

A határőrvidék polgárosítása ügyében leérkezett reformok körüli értekezéseink remélni engedik, miszerint a fennkezelt levelek e lapok t. olvasóit érdekelni fogják.

A határőrvidék elvben felosztattott. A gyakorlati kivétel több időt igényel. Ez a kölcsönös érdekek megsértése nélkül másképp nem is lehet. Ezt mi alkotmányosan gondolkodó határőrvidékiek is bölcsen átlátjuk, mert a rögtöni átmenet csak visszahatást idézhetne elő, mit kerülni az államférfiak bölcsesége javasol. Az állam belnyugalma és a nép érdekeinek megóvása és jóléte a lassu felosztást kívánja.

Mi, mint az értelmiséghez tartozók, hálátelt kebellet fogadjuk lassu feloldatását a bennünket körülövezett szellemi bekötöknak. Jóravaló népünk is örvend: a zavarosban halászni szeretők minden rangú és rendű reactionarius vagy idegen fajta urkoldhatnám-félék ez egyszer oly képet vágnak, mintha orruk vére folyna. A cs. kir. kiáltvány és

ennek kíséretében leérkezett rendeletek a közigazgatást elválasztják a katonai ügyektől, de a közigazgatás több ágait még ki nem vetköztetik egészen a katonai külformák látszólagos színezetéből. Ezen rendeletek csakis ideiglenesek. Mielőtt a közigazgatás egyes ágairól tüzetesen értekeznénk, egy a maga nemében kiváló fontosságú tárgy veszi egész figyelmünket igénybe. Ez a vaskapui munkálatok ügye.

A Duna-szabályozás és hajózhatóság kérdését, mint ezt Beust gróf külügyér a londoni konferentián tárgyalattatta, rövid pontokban fogjuk itt resumálni. A vaskapui ügy európai fontossággal bír, annál inkább jelenleg, mert az előmunkálatok, melyek a vaskapui akadályok elhárításához szükségesek, már folyamatban vannak. A közös kormány e célra egy amerikai mérnököt nyert meg 50 frtyai napi díjjal, ki Uj-Yorkból Orsovára jővén, már Amerikában is sikerrel működött a folyamokban tett sziklarepesztéseknél. A vaskapui sziklaszoros roppant akadály különösen a magyarországi kereskedelemre nézve. Az amerikai mérnök előmunkálatai bevégezése után az európai parti-államokból Bécsben egy enquete-bizottság hivatik össze, mely a vaskapu-munkálatok keresztül vitelehez szükséges eszközökről tanácskozik, és a Duna szabályozás kérdését tárgyalni fogja.

Temérdek sok ember van akár Magyarországon is, ki a vaskaput névleg alig ismeri. Ezeket kívülsokan vannak, kik fogalommal sem bírnak, hogy mi is tulajdonképpen az a vaskapu? Ezt azért is említjük, mert mult évben egy, az első magyar mű jelent meg, mely a vaskaputól is tüzetesen értekezik, mely műnek czíme a következő Boleszný Antal kézikönyve az Al-Dunán Szerb, Oláh- és Bolgárországban utazók számára, vagy a határőrvidék, Szerb, Oláh- és Bolgárország. Ezen mű Aradon is kapható a könyvkereskedésekben, melyből ott eddig 10 példány sem kelt el, noha Arad a legmiveltebb magyar városok egyike. Ezek alapján méltán mondhatjuk, hogy sokan a vaskaput talán névleg ismerik, de arról legtöbben fogalommal sem bírnak.

A párisi békekötés a Szulina torkolatát Izakcsától a Feketetengerig hajózhatóvá tette, költségeit azon európai hatalmak fedezték, kiknek Galatzon székelő bizottsága a Szulina torkolatába és ezen át a Dunába futó hajókérti vámszedésen kívül a folyam rendőrség kezelésével is eddig meg voltak bízva.

Anglia volt az, mely Franciaországgal egyetértve, már az 1856-iki öleleges béke idejéről fogva folyton szükségessé tartá egy európai felügyelő bizottság létezését a dunai torkolatok ügyében. Anglia e kérdésben lekötötte hitelét, viselte a kezdeményező dícsőségét és teljes elégtételt is nyert e kérdés körül. Törökország, mely ezelőtt nem nagy barátja volt e bizottságnak, ujabbán más véleményben van, sőt teljesen egyetért abban, hogy az európai Duna-bizottság tovább is fenntartassék, sőt hogy állandóvá tétessék.

Ausztria-Magyarország, vonatkozva az európai bizottságnak 1853-ik évi meghosszabbítására és vonatkozva hatáskörének kelet felé Brai-láig leendő kiterjesztésére, Anglia ebbeli módosítása ellen a londoni konferentián semmi aggályt sem mutatott, de azért egész erélyvel oda hatott, hogy „a jog: a folyam egész mentében szükséges munkálatokat elrendelni és végrehajtani“ a duna-part-álami bizottságot illesse azon kötelezéssel: a vízesési és vaskapu-munkálatok fölött a folyam ezen részén levő part-államok közt egyetértést létrehozni, hogy a vaskapui roppant akadályokat elhárítsa és egyuttal a Moldova és Orsova közötti dunai sziklaszorosok eltávolítását eszközölhesse. Ausztria-Magyarország a mérsékelt vámtól iránti kezességet, mint saját érdekében álló ügyet, maga részére biztosítá, s minthogy használatokor saját lobogója lesz a leg-erősen képviselve, az idegen pedig a vámnak egyenlősége által mindannyiának biztosítva.

Ezen vaskapu- és sziklaszorosok munkálatai bevégezése után a magyarországi kereskedelem és ipar jelentékeny lendületnek fog indulni, melyet a határőrvidék polgárosítása és a temesvári-orsovai vasut kiépítése nagy mértékben fokozni képes le-

end. Azon kereskedők és iparüzők, kik a haladás-sal munkásságuk körében karöltve járnak s ezen körülményeket felhasználni és kiaknázni, az idegenek elől a tért elfoglalni s azt maguknak biztosítani képesek, azon hazánkfiai jólétüket megállapítani fogják. Foglaljuk el a tért a germanisatorok elől, a politizálás helyett munkálkodjunk, miszerint saját hazánkban ne tűnjünk fel idegenekül. Keressük fel hazánk e szép vidékeit, kutassuk gazdagságait, használjunk fel mindent, hogy jólétünket biztosítva, előmozdithassuk.

O. L.

Arad, július hó 1.

A franciaországi pótválasztások holnapra vannak ugyan kitűzve, mégis az egyes politikai pártok által tett készülődésekről érkezett tudósítások alapján úgy állunk azok előtt, mint egy megoldandó talány előtt. A helyzet, bár e választások eredménye határozó kihatással leend Franciaország jövőjére, nem akar tisztulni; a pártok nem válnak szét annyira, miszerint az elkülönült határvonalak pontosan kijelölhetők lennének, vagy hogy csak hozzávetőleg meg lehessen már előre mondanunk, hol leend a többség?

Párisban magában azon versengés daczára, vagy éppen ennek következtében, melyet a saját két párttömbje, egyrésztől a conservatív-monarchikus, másrésztől pedig a szabadelvű-közársasági szellemű lapok fejtenek ki, még nagyobb bizonytalanság uralg a választók nagy tömege közt, mint a departementokban. „Nehéz, — mondja a „Verité“ — a jövő felett ítéletet mondanunk. Több bizottság alakult, a jelöltek névsora felállított, és a választási gyűlékezésekben sok vitaközlés folyt. Jelölt nagyon is sok van, és ezek meg is tesznek mindent, csak hogy a közönség igen könnyűsen viseli magát irányukban. Másfelé gondol mindenki. A kereskedő azt kérdezi, hogy ki fogja esedékes váltót beváltani, a bérló pedig, hogy ki fogja megfizetni a házbért, melylyel hátralékban van. Így megy ez a bourgeois nagy részénél. Ami a munkásokat illeti ezek nagy része nem szándékozik részt venni a választásokban.“

Egyébiránt mindenből az tűnik ki, miszerint nem a két nagy párt lapjai, melyek egymással szemben állnak, hanem a saját matadoraitól függetlenül megalakult kerületi-bizottságok gyakorolják a döntő hatást a jelöltek felállításánál.

E kerületi-bizottságok a császárság utolsó választásai óta alakultak és ellentétben a korábbi választási izgatásokkal, most ezek fogják a jelölteknek általuk készített névsorát, az utolsó pillanatban, a lapokra ostromolni. Ezért a monarchisták, ép úgy, mint a közársasági lapok erősen állítják, hogy e bizottságokkal jó lábon állnak.

A „Temps“ eddigi határozatlan az orleanismus és a közársaság közt foglalt állásából kilépett, és most ez utóbbi mellett nyilatkozik. „A közársaság, mondja e lap — legalább a már véghez vitt, míg a monarchia a még csak véghez viendő forradalom... Valóban nem a mi hibánk, hogy ma mindenki, amennyiben polgári kötelemét betölteni akarja, egyebet nem tehet, mint Thiers-t támogatni, a közársaság megalapítására véget.“

Gambetta mind Marselleben, mind Párisban elfogadta a jelöltséget. Az „Egalité“ című marsellei közársasági lap a hírneves agitatorról sürgőnyt hoz, mely egy hozzá intézett felhívásra adott választ képez. A sürgöny így hangzik: „San-Sebastiano, junius 22. Mindig szolgálataira állók a marsellei democratiának, ha reám hivatkozik. Gambetta.“

M a k ó, jun. végén.

Megyénk gazdasági egyesülete f. hó 17-én tartá itt évé közgyűlést, melynek nevezetesebb tárgyaitól értesülni, azt hisszük, a szomszéd Arad megye gazdaság közönségére nézve sem lesz érdektelen.

A fatenyesztési jutalmakra a kormány által kitűzött 200 forintnyi díjak kiosztása:

Az első díjat 75 frtot nyerte Bereczki Máté nevelő ur, a másodikat 50 frttal Kosnás János megyei kertész, a harmadikát szintén 50 frttal az apáczai faiskola felállítására körül magát kitüntetett előbb apáczai, most h.-m.-vásárhelyi tanító. Ezenkívül többen dícsérő elismerésben részesültek.

A kerti ipar emelése végett a kiküldött bizottság következő javaslatot nyújtott be, melynek életbeléptetésére a megyei közgyűlés határozott felkértni:

minden községben a faiskolák kezelésére külön bizottságok alakítandók;

több egymáshoz közel fekvő helyiségekre egy felügyelő neveztetik, kinek utasításait a községi bizottságok követni kötelesek;

a faiskolákban egy kétharmadrészben az országotak befásítására szolgáló haszonfák, egyharmad részben pedig nemes gyümölcsfák tenyész-tendők;

a faiskolákban az anyafák törpére hagyandók;

a gyümölcsfák a faiskolából csak nemesíthetők el.

Ezután az évi jelentés olvastatott fel az egyesület működéséről, melynek nevezetesebb mozzanatai a következők:

Múlt év július 2-kán tartott közgyűlés után gépek és gazdasági eszközök sorsoltattak ki az egyesület tagjai közt, azután pedig állat-kiállítás tartatott. Ez alkalommal díjakban és érmelekben az egyesület pénztárából 1415 forint 22 kr. — államdíjban pedig 300 frt osztatott ki.

Július 4-én Mezőhegyesen arató-gép-verseny, — október 7-én pedig Tornyán szántás-verseny tartatott.

A kormánytól következő rendeleteket vett az egyesület, melyekben részint intézkedett, részint véleményes jelentéseket tett reá.

A közgazdasági miniszter a sertésnemesítés előmozdítása végett felajánlotta, hogy nemes fajú sertésből annyi nemet és fajt bocsájt az egyesület rendelkezése alá, mennyi az itteni területre szükséges s azt ide is szállítja. Ez ügy b. Wasmer Adolf elnökle alatt egy küldöttségnek adatott, mely a szükségletet meghatározni és az állatok elhelyezését eszközölni fogja.

A példány-gazdaságok helyett az igazgatóválasztmány inkább óhajt egy gazdasági tanintézetet állatgyógyászati iskolával egybekötve Mezőhegyesen felállítani, s ez iránt már felterjesztést is tett a kormányhoz.

A gyarjamosás, tejértékesítés, trágyaszaporítás, kender-termesztés, áztatás nélküli kender kikészítés, fűlbélyegzés, szőlő-eke, gőzeke, erdő törvényjavaslat, községi tenyész-bikák és sok más gazdasági érdekek részint miniszteriumi felhívás, részint indítványok folytán az igazgató választmánynál úgy tanácskozással, valamint intézkedés alá kerültek.

Az egyesület tagjai ez évben 169-en voltak, sajnos hogy földműves gazda igen kevés, 230 és fél részvénnyel. Be kellett volna folyni 2305 frtnak, de nem jött be több 1600 frtnál. Hátralék 705 frt. Bizony sok az. — Az egyesület pénztára egyébiránt néhány száz frt készpénzt mutat fel.

Gyűlés után, mely déli 12 órakor ért véget, szokás szerint gazdasági gépek és eszközök sorsoltattak ki.

Délután az egyesület tagjai Gyenes István telkén adtak maguknak találkozózt, hol állatkiállítás volt.

A 3 éves kanczacsikóra kitűzött 150 frt államdíj nyerte ifj. Kutlik János T-Bánhegyesről; — a 2 éves kaczkákra kitűzött egyleti díjakat és pedig 200 frt és 5 arany értékű érmet Blázsovcics János Batonyfáról, 100 frtos díjt és ezüst érmet a tornyai uradalom, 50 frtot és bronz érmet özv. Faragó Lászlóné Palotáról, saját nevelésű csikókkal. A félvér lovak csak érmet nyerhették, Baranyi János makói gazda kitűnő szép csikójáért csak ilyen jutalmaztatott.

Az üszökre tűzött díjból az első Földessy Károly makói uradalmi tisztartó ur nyerte.

Általában a kiállított állatok legnagyobb része tanuskodott arról, hogy e téren vidékünk gyors lépéseket halad, s évről-évre szebb példányok állítottak ki.

N. T.

A nemzetközi munkás-egyesület.

A nemzetközi munkás-egyesület neve alatt fennálló szövetségekről legutóbbi időben annyit beszéltek, hogy szervezésével, célpontjaival megismerkedni nem leend felesleges. A következő tudósítás, mely megbízható forráson alapul, tehát érdeklél bírand.

Az egyesület 1864-ben alapított, és alapításakor még nem is gondoltak azon célokra, melyek jelenleg előtte lebegnek.

Az emberek, kik e célból Londonban összejöttek, jobbra az 1863-ki szerencsétlen insurrekció folytán menekült lengyelek voltak, azonban egy-két socialista jelenléte folytán a munkás-kér-

dés is szűnyegre hozatott. Az Eccarius, Marx, Sievers és mások által megpendített azon terv, hogy alapítsák oly társulat, mely nemzetiségre való különbség nélkül „a közös bajokat orvosolja”, a lengyelek közt lévő socialisták közt viszhangra talált, és így keletkezett a ma annyira ismeretes szövetség.

A cél, melyet első sorban kitűzött, abból állott, hogy a munkások legelőször is politikai jogok élvezetében jussanak és így a tőke uralma alól emancipáltassanak. Az eszme viszhangra talált, a társaság elterjedt nem csak Európában, hanem az Egyesült-Államokban is.

Németországban éppen egy évvel ezelőtt lépett fel Lassalle, kinek tanai rövid idő alatt roppant elterjedést nyertek.

Glachauiban Szászországban az ottani szegény asszonyok az első socialista (Lassalle-féle) munkás-egyesületet alapították, melyet rövid idő múlva több más követett.

Angolhonban, Franciaországban, Belgiumban, a Schweizban a socialista tanok a nagyszámú munkás lakosság előtt nem voltak ismeretlenek; ezen államok tudvalevőleg azok, melyekben az elment a munkások és a tőkével dolgozó gyárosok közt legkiválóbb, itt tehát az egyesület nagyobb erőfeszítés nélkül is könnyen proselitátusokhoz jutott. Miután tehát az egyes országokban több tagot szereztek, a társaság szervezéséhez láttak.

Az egyes államok különböző egyesületi törvényei, a viszonyok különfélesége, és a lehetetlenség egy ilyen bonyolódott társulatot egy egységes gyűpontból igazgatni, a társaság akkori vezénylőit azon gondolatra hozták, hogy u. n. osztályokat (section) alakítsanak. Egy osztály rendszeren egy országra terjed ki, jöllehet vannak kerületek, melyek sajátosság viszonyaiknál fogva külön osztállyal bírnak. Így például Seraing belga vashámorterületnek külön osztálya van, szintugy az angol gyárkerületeknek is külön külön osztályai vannak.

A főosztályok következők: az angol, (egész Angolországra kiterjed) a francia, a belga, az olasz, a német (Svájcra és egész Németországra kiterjed).

A szövetség hatásköréből ki vannak zárva: az északon fekvő államok, Svéd- és Norvégia, hol a nagy ipar és pauperizmus — a socialismus e két előfeltétele — nem létezik; Oroszország, hol szintén kevés gyáros található, és a hasonló állapotban lévő Dél-Amerika. Azonban más felől egész Ázsiáig kihatott, sőt angol munkások és mennyei birodalom falai mögött is telepeket állítottak az „Internationale” eszméi terjesztésére.

Ami birodalmunkat illeti, ez addig, míg németországgal összekapcsolva volt, a német sectio alá tartozott, de ez időben az egyesülési és szövetségzési jog korlátozva lévén, elég hatályosan nem dolgozhatott. Mielőtt azonban e jog a törvényhozással által Cislajthánia részére biztosított, az itteni kormány a szövetséget „államveszélyes” irány miatt tiltotta.

A szövetségnek Londonban lakó vezértagjai mindent elkövettek ugyan, hogy a társulat működése ide is kiterjesztessék; mindazon személyeknek, kikről csak sejtelmük volt, hogy rokon-szenvre fognak találni, tagsági jegyeket küldöttek, de csakhamar azon meggyőződésre jöttek, hogy hasztalan volt fáradozásuk.

De ez a dolog természetében is fekszik; a nemzetközi szövetségnek főleg az feladata, hogy minél több tagja legyen, százezreket pedig titokban nem gyűjthettek, azért feladták itt működésüket.

A nemzetközi munkás-egyesület igen szigorúan jár el a tagoknak főlvetelében. A főlveendő tagnak mindenek előtt egy kipróbált tag által kell ajánlva lenni; legelőször egy jegyet kap, és csak fél év lefolyása után, ha addig a társulat bizalmára méltónak mutatta magát és rendes évdíját (2 frt) lefizette, kapja meg a tagsági okmányt, mely függékben a társulat alapszabályait tartalmazza. Ennek átvétele által az illető beleegyezését nyilváníttja, és

anynyit és olyat, a minek még a nagyapánk se hallotta soha hírt s. itunk olyan fain italokat, hogy jó kedvünkben még a nap tisztelőit meztőlára borotvált szász fontos bajszu főispáni kocist is agyoncsókoltuk volna, ha véletlenül ugy ebéd vége felé bennünket megjelenésével megtisztelni meglőztatik.

De jól is járt az a fickó, hogy egy bajszu levételeért 100 frtot kapott; hány szegény kisebb rendű hivatalnok sokszor az egész haját tépi ki, hogy csak 50 frta szert tehessen, s hány „derék” ember vetkőzik ki egészen férfiaságából csak a pusztá reményben, hogy 100 frtot fog kapni....

Szó a mi szó, az ebéd igen jó volt s még baloldaliak is elismerték, hogy az új megyei szervezet első stadiuma megfelelt a nép óhajtatásának, s én jót állok, ha az új municipalis aerában minden közgyűlés után fele ily ebéd várakoznék a bizottmányra, a közügyek iránti érdekltséget soha nem sejtett fokot érne, a pártkülönbségeket a pezsgó elemóná, s virilis, nem virilis a legszebb harmoniában fekdüdnének a kiserdoi fák alatt. Oh Nagysád! nagy nap volt ez, s ha látta volna a pusztitást, mit egy nem karesu városi tanácsos s egy szentén putton-karcsuságu megyei tisztviselő hazafiai indignatioval az idegen francia ételekben véghezvit, mindenikül felett bámulva kiáltott volna fel: ime mire képes egy ember! — Minden fényes volt, de hogy is ne, mikor itt nemcsak közemberek, de egy m a r s c h a l is felszolgált a vendégeknek. Hiba csak az volt, hogy b e k á t is adtak pecsenyének, pedig se én, sem egyik román lelkész nem szeretjük az efféle holtmarosbeli delicatessetek. Még jó, hogy egyik román polgártárs észrevette, hogy ez a fúrj tulajdonképen béka, különben még magam is ettem volna belőle.

A toaszok közt kétségkívül legjobb volt a Kr. D — e, mert azt már elmondattá előt viharosan éljeneték, az anticipált lelkesedés, mely a jeles szónokot szóhoz sem engedé jutni, büszkévé teheti a derék férfit, mert ő több éljént kapott hallgatásáért, mint más legsikerültebb szónoklataért. De tisztelen is én az olyan d i p l o m a t i-

magát a szövetségzés rendeleteinek való alávetésre kötelezi.

A tagok száma angol levelezők szerint 2—300 ezer; e szám megközelíti a valóságot. E szám különben így oszlik fel:

Franciaország	800,000.
Angolország	800,000.
Belgium	200,000.
Schweicz	60,000.
Németország	300,000.
Spanyolország	40,000.
Olaszország	100,000.

A szerkezet központosításra van alakítva.

A központi bizottmány Londonban Marx Károly tanár elnökle alatt áll, mint vezértitkár működik mellette Eccarius J. Gy., ki szabólegényből nemzetgazdasági íróvá küzdé fel magát.

Az osztályok évenkénti jelentést nyújtanak be a központi bizottságnak, mely abból szerkeszti össze általános jelentését.

Az osztályok csekély önállósággal bírnak, minden fontosabb ügyben a központi bizottság utasításainak megtartására vannak kötelezve. Ez alkalmazza a pártlapok szerkesztőit és nevezi ki a fontosabb egyetek elnökeit; a választásnak, melyet a munkásokközönség eszközöl, csak szinleges értelme van. A „pártfegyelem” borzasztó; senki sem mer különvéleményt nyilváníttani, — a központi bizottság rendelete dogma, és így Marx tanár az új barbárság esalhatlan pápája. E pártfegyelemnél fogva kényszerültek sokan az értelmesebbek közül is, pl. Bebel a commune iszonyatos tetteit védelmezni.

Igy tehát a köteleességek, melyeket minden tag magára vállal, igen terhesek. A központi bizottság által kizárt tagnak joga van a közgyűléshez fellebbezni, azonban ily esetek igen ritkák.

Vagyon viszonyai általában igen kedvezők jöllehet a párisi felkelés sikertelensége miatt e pillanatban némileg züláltak. Az évi bevételek tagilteményekben 4,600,000 frta mennek; ide járul, hogy a vagyonosabb tagok ennél sokkal többet küldenek be. Pedig a szövetségésnek sok vagyonos tagja van pl. Ledru-Rollin, Cernuschi, Louis Blanc és mások. A társulatnak mindazon országok fővárosaiban, melyekben működik, bankárjai vannak.

Ez azon társulat szervezete, mely Londonból kormányozza a világ munkásait, mely szervezésénél fogva nagy hatalmat fejt ki, és a legveszélyesebb kihágásokra szolgáltat gyuanyagot. Legutóbbi kiáltványai is eléggé mutatják e vészterhes irányt, dühös nyelven gyújtogatást és háborut hirdetnek ezek, és a szabadság igaz barátjainak iszonyát ébresztik fel.

Legujabb.

London, jun. 30. Az alsóház 324 szóval 230 elven elfogadta azon indítványt, hogy a titkos szavazásra vonatkozó bizottsági jelentést tárgyalás alá veszi.

Berlin, jun. 30. A csapatszallítások Franciaországból július közepéig be lesznek fejezve.

Bécs, jun. 30. A képviselőház pénzügyi bizottsága elhatározta, hogy az újság- és hirdetés-bélyeg megszüntetése végett petitiót beható méltánylást végett a kormányhoz fogja utasítani, — azon megjegyzéssel, hogy kormány a hirdetések és falragaszok bélyegének megszüntetését kiváló megfontolás alá vegye.

Berlin, jun. 30. A „Reichsanzeiger” egy cs. kibocsátványt közöl, mely szerint a schwarz-becki járásban fekvő cs. birtok, érdemeinek elismerésüül, dotatio gyanánt Bismarck hgnek adományoztatik. A császár elrendelte, hogy a Franciaországban lévő német zászlóaljak állománya 802 emberre szállíttassék le.

Páris, jun. 30. A csapatok szemléje tegnap d. u. 2 órakor ment végbe a nemzetgyűlés tagjainak jelenlétében. Az eléptető ezredek ismételt éljenzésekben törtek ki.

Gambetta Bordeauxban a republicanus comité küldöttségének fogadtatása alkalmával be-

kus ebédet, hol nem mondhat el minden vendég legalább egy, habár nem rövid, toasztot, s nem engedhet more patrio szabad folyszt honfiai keserveinek a haza szerencsétlen állapota s a kormány türehtlen önkénykedése felett! Lát-szik, hogy mindinkább korcsosodunk, s maholnap honfiai fájdalomait már csak a kocsmában fogjuk nyiltan kifejezhetni....

A tiszteletbelieknek tömegesen kinevezettek közül n e g y e t nem neveztek ki, mert némely befolyásos egyetiségek ugy vélték, hogy kár ily négy k ü l ö n b ö z ő érdemű egyéniséget egy ü t e s kitüntetésre itélni, — másrészt arra is tekintettel kell lenni, hogy a jelen szűk financialis viszonyok közt a megye nem adhat többé oly nagy fizetést, mint eddig a tiszteletbelieknek adott, s azért legjobb az illetők ki nem nevezetésével a megyei budgetben egyedül lehetséges megtakarításokat eszközölni.

Az új megyeszervezeti bizottság is bevégezte munkáját, nagyobb vitát csak a csermői bába jövő székelesi helyének megállapítása idézett elő; az új fizetések igen bőkezűen lettek beosztva, s még a ker. szolgabírák is ezentul el fognak élhetni, ha magánvagyonuk (már a kiknek van) megengedi megégyezzen annyival megpótolni fizetésüket, s fuvare helyett egyval elvégzik hivatalos utjaitak. Csak az a szerencsés, hogy kerületeik tetemesen megnagyobbodván, hatáskörük s munkájuk is jóval több lesz. Már a csendbiztosoknak egészen más sorsuk lesz. Eddig némelyik lótarással is kénytelen volt bajlódni, most már az is eladja majd, kinek eddig volt, mert az új fizetés e tekintetben is könnyít az illetőkön.

Azt kérde Nagysád, hogy miért beszél az a bizonyos kisasszony, kit egyszer a bálkirálynő közt oly dicsőőleg kiemelt, nővérelével az utczán sokszor francziául? Arra nekem nehéz felelni, de ismerősök azt állítják, hogy azért vélnék maguknak ez igen egyszerű polgár-leánykák bizonyos aristocraticus air-t adhatni, s jól esik nekik szorgalmuk bizonyítékát kimutathatni, hogy ők, kik nem rég jól se magyarul, sem németül nem

szédet tartott, melyben a jelenlegi kormányt ismeri el egyedül törvényesnek, amely a maga erejét és jogát tényei által már bebizonyítja.

London, jun. 30. Az „United Service Gazette” jelenti, miszerint a berlini diadalmenettel, Loftusnak az angol követnek fia egy porosz katona által arczul ütettett, mivel francia nyelven gyalázólag nyilatkozott a diadalmenetről. Vilmos császár megtagadta az elégtételt. Az itteni udvarnál nagyon boszankodnak e miatt.

Ujdonságok.

* Az 1848/49-ki, a honvédek segélyezésére rendezett nagy államsorsjáték ma délután 3 órától 8 utánig tartott húzasan a következő számok huzattak ki: 100,000 forintos nyeremény 164,197. 20,000 forintos nyeremény 19,143. 10,000 forintos nyeremény: 287,567. 103,885. 5000 forintos nyeremények: 67,826, 173,263, 96,782, 74,128. 1000 forintos nyeremények: 212,882, 173 853, 10,507, 152,998, 80,217, 3474, 239,929, 175. 307, 146,411, 95,436. 500 forintos nyeremények: 296,2800, 206,527 141,358, 102,058, 262,381, 116,560, 92,034 130,910 111,524, 56,375, 51,533, 211,276, 103,937 199,081 247,903, 113,417, 288,167, 175,942, 224 266, 245,150.

A városi kölcsön biztosítottak látszik; az „Oesterr. Central-Boden-Credit-Bank” hajlandó a városnak 700,000 forintot 32 vagy 40 évi törlesztésre kölcsönözni és minden 100 forintért 90 forintot készpénzben kifizetni. A bizottság jövő szerdán a közgyűlésnek jelentést téve, egyzersmind felhatalmazást kérend a bank megbizottjával itt helyben a kölcsön módzatai felett értekezni, — a városi gyűlést pedig felhívja a miniszteriumtól az engedélyt kieszközölni. — Az építkezési pályázatra a hirdetés mégé hét folytán fog közzététetni.

* Pestről írják jun. 30-án: A bírósági székhelyek meghatározására kiküldött vegyes miniszteri bizottság tegnap munkálatait befejezte. E szerint a tervezet már elkészült. Mint biztos forrásból halljuk, e javaslat a minisztertanács elé került, mely azt még e héten végleg megállapítja. És így teljesen alapos azon feltevés, hogy a bírósági székhelyek megállapított jegyzéke a jövő hét elején már közzötetni fog a törvényhatóságokkal.

— Az „Arader Tageblatt” első száma tegnap jelent meg csinos alak és kiállítással. A lap beosztása változatos. A vezércikk kimerítően ismerteti azon álláspontot, melyet a lap mint a „politikai, municipalis és nemzetgazdasági érdekek közlönye” a köz- és városunk ügyeivel szemben elfoglalni akar. Az ujdonságok közt mind helyi esetek vannak felhozva, s mint már e számból is meglátszik a nemzetgazdasági ügyekre kiváló figyelem fog fordittatni.

— Az arad-temesvári vasutnalon, mint az igazgatóság által értesítettünk, — máttól, július 2-tól kezdve, egyelőre az 1-ső és 2-dik számú vonatok fognak Arad és Szt. András közt közlekedni. E vonatokkal személyek és utazási-málhák szállíttatnak.

* Berger Ábrahám aradi lakos vezetéknévénél „Szabadka”-ra kért átváltoztatásáa belügyminiszteriumi rendelettel megengedtetett.

— A Maros víz állás tegnap 10 órakor 0 felül 8 6” volt, és folytonos növekedésben van; a zslipek lezárva és így az utczákból az eső-víz lefolyása gátolva, több házak és telkek, különösen az elővárosban víz alatt vannak.

* Szerencsétlenség. Knarr József községi születésű 36 éves, szeszgyári molnár, az I. aradi gyártelep-részvény-társulat Ségakülvárosi szerdgyárában f. é. június hó 30-án reggel a gyári gépezet malom-osztályában az átvezetési görönd kiskerekének kenésével foglalkozván, — vigyázatlanságból kabátjának a gépezetbe történt fennakadása miatt — a gép által elsodortá-

tudtak, most már francziául is képesek oroszul beszélni. Másrészt azonban a régiebb ismerősöknek nem köszönnek többé, mert az nagyon közönséges szokás, mit akármely művelt hölgy is megtehet. —

Rappo társulatának előadásait igazán méltó megnézni. Természetes, én legelőször is az „élőképeket” néztem nagy érdeklőséggel. A színlapon ki van téve, hogy mind a 14 fiatal, s észre is lehet venni, hogy azok jócskán felszedt ült leánykák. De van ott egy szőke epedő szem és csóksomjas ajakkal... no már ezért B. barátom is szívesen Akteonná lenne, midőn Diannát a habokban meglátta, de csak ugy, ha tudna 24 óra alatt ismét B. lehetni. De van aztán olyan is, hogy az ember megharagszik az egész mythologiára, s inkább egy hétig a gáji országuton kész kocsin megni, semhogy ilyenell az olympusban édelegni. En részemről jobb szeretem a közönséges bibliai ártatlanságuakat, mint ezeket a régi görög istennöket — azt az egy szőket, meg egy kis barnát kivéve. Plastikájuk kifo gástalán szép, legalább a nős férfiak igen dicsérik; van is feltékenység hitveseik részéről, pedig bizony bizony mondom nekik, hogy nincs és nem lesz okuk az élőképek megnézése miatt férjeikre haragudni....

A férfiak testgyakorlatai bámulatra ragadók. Szinte a hátam borsózik, ha rá gondolkod, mily esékek történének, ha városunk legközelebb férfiai ily ugrásokat, sétákat, lebegéseket az ingó távirati sodronyon stb. produkálni kénytelenítették, mint Overgard és Horst urak.

— Ugy látszik, a gymn. ifjuság arenakerti táncestélye a jövő télre halasztatik, a mi különösen nagy baj a Gögösi nővérekre nézve, miután külön ez alkalomra új feltűnő színt ruhát hagytak készíteni s már előre elkészíték azon ifjak névjegyzékét, kikkel tánczba ereszkedni leereszkedtek volna.

— A szegedi prépost, mint halljuk, felszólította hiveit, hogy a csallhatatlanság tana ellen oly erőlyesen kikelt Döllinger apáthoz hálairatot küld-

tott, és a falhoz szorítottván — szörnyet halt. A szerencsétlen, nején kívül 2 kis fia gyermekét hagyott hátra.

* A carlovitzi szerb congressus tagjainak jun. 29-ki értekezletében elhatározták: a románoknak háromszázezer frtot a nemzeti alapítványokból és a pesti iskolai alapnak felét átadni, továbbá a vegyes egyházi községek elválasztását a megállapított módozatok szerint keresztülvinni.

* A „Federatione” közli az arad megyei román komité felhívását, hogy mindazon románok, kik a köztörvényhatóságok rendezéséről szóló XLIII. törvényezikk 19. és 23. §§-ai értelmében virilis szavazattal bírnak, siesse nek e végett az adóhivataltól kikérni az adókönyvi kivonatot, s jelentkezzenek Aradmegye első alispáni hivatalánál. Ez ötletből felszólítja a „Federatione” is az összes románságot, hogy hasonlóképen igyekezzenek tenni, nehogy jogaik gyakorl atától elúttessenek.

* Magyar malom bécsi kézben. A szegedi kiviteli gőzmalmot mult szombaton árverezték. A kikiáltási ár 610,330 frt 33 fél kr. volt, megvette Back Ernő bécsi bankár 255 ezer forintért. Magyar vevő persze nem akadt reá.

* „Toldy Ferencz félszázados irodalmi munkássága” czim alatt egy diszenzen kiállított kötet jelent meg a pesti „Athenum” nyomdájában, melyet Gregus Ágost könyvészetileg rendezett össze. Rövid előszó után az életrajzi adatok következnek, kronologikus rendben; azután Toldy munkássága időrendben, t. i. az általa irt s kiadott könyvek jegyzékei. Első művei 1821-ben jelentek meg a „Szép literaturai Ajándékban” és a „Pannoniában”. Elő vannak sorolva meg nem jelent munkái „Analecta Monumentum Hungariae Historica” „Régi magyar legendák tárának” első kötete, régi magyar-nyelv emlékek 5-ik kötete, összegyűjtött munkáinak V. VI. kötete, Brutus H. Historiája III. kötet, Szamosi István Hist. munkái I. kötet, — a Königsbergi Ó-Magyar töredékek, Adalékok a régibb magyar Irodalom Történetéhez, II. köt. Magyar Prózairók a XVI. és XVII. században, II. köt. Kisfaludi Sándor fogsági naplója és levelei, két köt. Kazinczy levelei Döbrenteyhez; ugyanannak levelei Helmezyhez, Szontagh Gusztáv hátrahagyott és elsőrt kisbbs munkái, három kötet; Történeti magyar-nyelvtan: a XVI. századbeli magyar vers-írók, tizenkét köt. a XVII. század lyari költői; Régi magyar Játékszin (XVI.—XVIII. század) Történelmi és Irodalmi Berek (Péczei és kora, Adalékok a XVIII század irodalmához); — Kazinczy munkái nyolcz kötet. Kazinczy és Kora; Magyarországi irodalmi története az ujkorban, vagyis a renaissance-tól a XVIII. század végeig, három kötet.

* A felhőszakadás Tachauban. A csehországi Tachau városban, a felhőszakadás folytán a károsultak javára mind Bécsben, mind Prágában aláírásokat nyitottak. A szerencsétlenség valóban iktóztató vala. A felhőszakadás június 25-dike s 26-dika közü éjjel történt. Husz perc alatt oly özönvíz lepte el a várost, hogy 70 házban felül a házfédélig víz alatt állottak, a legtöbb ház összedőlt; a butorokat a víz elmosá. A marha mind ott veszett. A vetés teljesen elpusztult. A romok hőzött eddig husz holttetemet találtak; de ezek csak töredékét képezik a vízbe fulladtaknak. A nyomor leirhatatlan.

— Megégetett boszorkány. A „Parvenir” Callaoból (Dél-Amerika) írja, hogy a Guarino tartomány egyik városában, 34 mértföldre Iquique-től, egy nő, mint boszorkány nyilvános téren megégettetett. E büntetés az akkor-mányzó és a tartomány bírójától mondatott ki.

* Ebhűség. Kanizsán közelébb, Bisztricsányi Ig. közszeretben álló fiatal városi aljegyző hunyt el, kinek temetése nagy részvét közt ment végbe. A temetés végéül nagy feltűnést okozott, az elhunyt vadász ebe, mely semmi esetre sem akart megválni gazdájától. Amint ugyanis a koporsót a sirba bo-

jenek s egyszersmind hogy a „Magyar Állam” nevű ultramontan lapot ne járassák. A derék szabadelvű egyházi férfinak, ki Guttenbergnek meg nem bocsáthatja, hogy a könyvnyomtatást feltalálta — ez dicséretére válik, de csak úgy, ha a fentebbi hír igaznak bizonyul.

— Az új német lap végre megindult, s így az aránytalanság, mely eddig az előfizetők és hirdapírók száma közt létezett, megszűntnek tekinthető. Kivánjuk az új szerkesztőnek, Goldstein urnak, hogy ne legyen oka, mint nekünk többieknek, azon óta felett keseregni, hogy: „megmondtam Angyal Bandi, ne jer az alföldre!” Ha jobban megismeri Aradmegye és város classicus viszonyait, meg fog győződni, hogy családi nevének első szótágára itt lehetetlen szert tenni, de nevének második szótágját itt valamennyi hirdapírók könnyen megkaphatják. — Nagysádnak szilárd híve

P u s z i.

A monyorói vadaskert.

(Aradmegyében.)

Alapított 1841-ik évben Urbán Gyula, jelenlegi tulajdonosa által 500 hold nagyságban, mely területen két domb és két patak vonul át.

A vad vétetett a borossebesi és mokrai vadaskertekből (melyeknek elseje most is létezik, utóbbi már évek előtt megszünttetett), továbbá a monyorói és világosi szabad erdőkből.

Azalapításkor ellátott a vadaskert: 3 tehén és 1 bika nemes szarvassal; 40 tehén, 6 bika dām-vaddal; 13 őzkel; 3 kocza és 1 kan vaddisznóval; utóbbiak csak az alapítás utáni harmadik évben telepítették.

A vadaskert nagyobbított 1853-ban 640 holdra.

A legjobb évben jövedelmezett 3600 frtot, de csak leginkább disznóból.

csátották, az eb beugrott a gödörbe s csak nagy-nehezen volt a koporsótól eltávolítható. Utközben is minden lépten-nyomon a halottvívő kocsi ugrott, s ott nyoszörgött gazdája után. Midőn a temető egészen néptelen lett s az ebet is a városba viték, némelyek kíváncsiak voltak, vajjon a hűségeseb fölkeresi-e még egyszer gazdája sirját. És alig mult el egy negyedóra, az eb ismét a temetőben volt és nyoszörögve turta a sirt s midőn annyira kaparta, hogy belefértetett, egészen eltemette magát s valószínűleg ott veszett volna, ha a sirásó el nem űzi rejtékéből. „Ha akard, hogy valaki hűségeseben szeressen, dobj ebednek mindennap egy falatot, melyet már meg nem ehetsz s nem hagy el soha Megesalottt férjeknek kitűnő recept!” — mondja Karr Alfons.

S z i n h á z. Ma vasárnap, jul. 2-án, Rapp Ferenc igazgató és 36 személyből álló hölgy és művészársaságának két nagy műelőadása.

M e g h í v á s

Uj-Sz.-Anna város előljárása értesülvén, miszerint az „Arad-vidéki tanító-egylet” folyó évben nagy gyűlést tartani szándékozik, — folyó évi május hó 12-én 484. sz. a. kelt alább következő átiratában — nemes előzékenységgel hívja meg gyűlésének ottani tartására.

1871. Uj-Szent-Anna város előljáraitól, — Az „aradvidéki-tanítóegylet” elnökségének Aradon. — Uj-Szent-Anna város közönsége értesítést vett arról: hogy az „Aradvidéki tanító-egylet” folyó évben nagy gyűlést tartani szándékozik. — A tisztelettel alóliert előljárásság igen nagy megtiszteltetés és kitüntetésnek venné e községre nézve: ha a hivatolt gyűlés itt helyben tartatnék meg. — Ugyanazért: amidőn itt gyűlésnek községünkben leendő megtartására a tekintetes elnökséget tiszteletteljesen felkérjük; — egyuttal azon áthattott óhajjal s örömmel fogadjandjuk a t. egyleti tagokat, amit ez ügyben teljesíteni készségünknel fogva képesítve vagyunk! — Nagyrabecsült értesítését amidőn kikérnénk, — honfiai üdvözléssel vagyunk Uj-Szent-Annán május 12-én 1871. teljes tisztelettel Martin Hauberger s. k. bíró, Palágyi Károly s. k. jegyző.

Élkes és Szent-Anna város polgárai általi barátságos meghívás folytán, az „Aradvidéki tanító-egylet” nagy gyűlését — a központi bizottmány f. hó 16-án tartott ülésében — folyó év augusztus 2., 3. és 4-én Uj-Szent-Anna városában megtartani határozta, és pedig ily formán: augusztus 2-án d. u. előértekezlet, 3-án d. e. nagy gyűlés kezdete és 4-én folytatása és berekesztése; — mely nagy gyűlésre a t. egyt. tag urak és nevelés barátok, (tekintet nélkül nemzetiség- és vallás-felekezetre) tisztelettel meghívatauk.

Továbbá értesítettek a t. egyt. tag és vendég urak, miszerint az elszállásolás és közös ebéd végett az uj-szent-annai elszállásolási bizottság elnöke Bernárd Péter urnál jelentsék be magukat; mit leggyekerűbben 2 krros levelési lapon eszközölhetnek.

Végre köztudomássá tétetik a központi választm. folyó hó 16-án tartott rendkívüli ülésének ama határozata, mely szerint mindazok, akik a nagygyűlésen szellemi munkálatokat szóbelileg előadni, vagy felolvasni kívánnak, ebbeli munkálataik tételeit f. évi július hó 25-ig az egylet elnökségéhez küldjék be, ahol is ezek megérkezésük szerinti sorrendben fognak felvétetni.

Kelt Aradon, 1871. évi május hó.
S i m a y I s t v á n, Lele János,
egyl. elnök. egyl. jegyző.

Az aradi első önkéntes tűzoltókar bizottmánya részéről, f. é. július hó 2-án d. e. 10 órakor a városi tanács termében gyűlés fog tartatni, melyre a t. cz. tisztí és bizottmányi tag urak ezennel meghivatnak.

Ezen alkalommal uj tagok felvétetnek, és az évi betétek is elfogadtatnak.

Arad, 1871. jun. 23-án.

P e r c z e l A n t a l,
titkár.

Fennállásától a mai időig a vadaskertben elejtetett:

1500 darab dām-vad;
2400 darab vaddisznó.

Nemes szarvasból, mely csak 6 darabra szaporodott és magától kiveszett, egy sem ejtetett.

Özből szintén csak néhány ejtetett, mert egyrészt a bezárolást nem állta ki, másrészt a dām-vadak által szorítottat ki, — míg végre végkép kiveszett; sőt az újbóli telepítés is ilyen sorsra jutott.

A jelenlegi vadaskert nagysága 300 hold, — 60 db dām-vaddal, 57 db vaddisznóval, az 1871-ki szaporodáson kívül.

1857-ben a dām-vadak közt dögvész ütött ki, mely sárga genyedséggel telt hólyagok által a béleken, és sárga genyedség alakban a bőr alatt elterülve — nyilvánult, — ez alkalommal ezen télen 1857-ről 1857-ra elhullott 340 db. A dögvész valószínű oka, az azon évben előfordult vég nélküli esőzés, és ezáltal elsőványodott legelő, makk-hiánnyal összekötvé. Orvosoltatott a vad: antimonium erudum, floris sulphuris és sal culinareval pergelt zab közzé vegyítve, de kikeletig minden siker nélkül; — az uj fű és bokrok bim-bói megjelenésével a dög megszűnt.

1869-ben, miután ismét csaknem 10 hónapos folytonos esős idő járt, — az 1869-ről 1870-re forduló téiben, ismét a dög beállt, de más alakban, — és noha a legjobb búkköny-széna és tengeri, azonfelül a vadsértés végett, szeszgyári moslék szolgáltatatott ki a vadnak, — mégis elhullt 212 dām-vad (ennyi feltalálattott, nem számítva ide, a mit a disznók felemésztek); 38 vaddisznó. Gyomra mindkét vadfajtának földel megtelve volt, mája pedig metelyesnek találtatott.

(Vad. és Versenyl.) V. D.

M e g h í v á s.

Azaradi „Általános munkásegylet” ma vasárnap, július 2-án, d. u. 4 órakor saját helyiségében rendkívüli közgyűlést tartand, melynek főtárgyát az ez évi számtételek előterjesztése, a választmány kiegészítése és az egylet tagjainak önművelődésére célzó s más egyleti érdekű kérdések képezendik, s melyre a tárgyak fontossága tekintetéből, a rendes tagok tömeges megjelenésre hivatnak meg, oly megjegyzéssel, hogy a jelen leendők a meg nem jelenteket is kötelező határozatokat hozandnak.

B e k ü l d e t e t t.

Az aradi ipar és népbank (irodai helyisége főtér, városház utca sarkán) a

takaréktári betételeket

tekintetnélkül, azoknak összegére vagy felmondási idejére

6 (hat) százalékkal

kamatoztatja.

Elfogad továbbá betételeket folyó számlára előnyös feltételek és lehető legrövidebb felmondási idő mellett.

Leszámitol naponta piaczi váltókat és telepítvényeket, leszállított kamatláb mellett.

Erczpénzek és értékpapírok vásárlása és eladása, mérsékelt díj mellett eszközöltetik, ugy-szintén minden tőzsdei üzlet pontosan és jutányosan teljesítettik.

Az intézet hiteltulajdonosi-egyletbe való bejelentések naponta elfogadtatnak. 397—2*

Meghaltak Aradon.

(Június 23-tól — július 1-ig.)

B e l v á r o s: Czápos Flora, 31 éves, földesznő, vízkór. — Kubin Anna, 36 éves, házmester-né, tüdővész. — Hatzlein János, 63 éves, cipész, vízbefult. — Répási Lajos, 2 hónapos, dajka fia, göreshurut. — Szabó Irma, 10 napos, csizmadia leánya, gyöngülés. — Erdődi Zsuzsi, 40 éves, köműves özv., vízkór. — Nagy Károly, 34 éves, pakoló, zuzott seb. — Biszkoz Amália, 6 hónapos, pék leánya, agylob.

P e r n y á v a: Dengl József, 2 éves, cseléd fia, hagymáz. — Dán Mari, 14 napos, dajka leánya, görcsök. — Nagy Demeter, 48 éves, napszámos, tüdővész. — Vágner Károly, 31 éves, napszámos, tüdőszélhűdés. — Kiss Mari, 3 hónapos, szakácsné leánya, hurutláz. — Csalla Mari, 1 éves, napszámos leánya, görcsök. — Bogár Mihály, 6 napos, földész fia, gyöngülés. — Vancsó István, 30 éves, földész, hagymáz.

S a r k a d: Muntján Péter, 48 éves, zenész, sorvadás. — Dreszler Klára, 5 éves, üveges leánya, aszkr. — Veldin Anna, 4 hónapos, napsz. leánya, rángás.

M a r o s p a r t: Méhes Róza, 9 hónapos, napszámos leánya, rángás.

Közzgazdászati.

Paulis, jun. 29.

Tehát gyümölcsünk csakugyan nincs, néhány almafaj kivételével. A virágzás idejében garázdálkodott záporosók megsemmisíték a himporokat, — s ma nem különben állunk a szőlővirágzással is. Párnap óta csakugy szakad a záporosó, hogy szintén fázik az elkomorult ember lelke tőle; e mellett még a különös zugású hangok egyvelege sem hagyja éjjente nyugodni a fáradt embert; itt egy hegyi patak vad moraja, amott valóságos özönvíz romboló hatalma, kizavarnak ágyadából is, menekülnél, de nem lehet: hisz előtött az áramlat és utánán is az özönvíz.

— A vizeket szigorubban tudta zabolázni a „Bach“-korszak, mint a jelenlegi honi-alkotmány! igaz, hogy akkor a bot is némi segítséget nyújtott ott: ahol arra érdemet tett valamely községi bíró; de a községeken átvonuló hegyipatakok, — hogy éveken át kitisztítva ne lettek volna, azt mi nem értük akkor el.

Azóta azonban igen sok történt, a kapzsi nép jó része némely patak medrébe, önkényűleg, jónak látta, sővényét kitöltni: fundusát így gyarapítván; a másik fél sem levén rest: a patakot végezárni próbálkozék, — és sikerült!

Több patak tévelygően és a házak tetejével aránylagos magasságban szertefutkos; remitő pusztítást téven ott is, hol ezelőtt csak álmodni is felőle merészség volt.

A körülmények változtak, az idők megnehezültek.

Itt tenni kell, de drácoi szigorral és rögtön, és mulhatatlanul, mert a hegyi vadpatakok — a községi hatóságok erélytelensége miatt — tönkre teszik az adózók nem egy részének véresverejtékét.

Az árkok medrét előbbi szélességükbe visszahelyezni és kimélyíteni, a foglalási terjeszkedést büntetni, és községileg — miként előbb volt — az árkokat annyiszor amennyiszor tisztíttatni: a meggyének legelső felügyeleti kötelessége, a megyének e felügyeleti kötelességet felelte könnyitené egy mód, ez pedig igen egyszerű.

Minden oly községben, melyen több romboló hegyi patak átfolyik: a megyei bizottmány által neveztelessék ki egy „permanens“-árok-commissió az e célra szükséges jogkörök... Ezen cselekmény által a bajok szűnedezni fognak, mert a helyszini állandó bizottság: felelősségi teherrel — minden nagyobb esőzés után szemle alá vevén a vízfolyásos patakok, ha szükségét látja a meder-tisztításnak, azt azonnal teljesleg eszközli is.

A kerületi szolgabírák — több halmozott fontos teendőik között — nem lehetnek minden zápor eseténél szemtanuk is; a községek pedig jó-akaratilag csak ritkán tesznek valamit.

N a g y Z o l t á n.

Hetiszemle a terményüzletről.

A r a d, július 1.

(Kohn Gyulától.) Az időjárás a lefolyt héten oly jelleget vett, mint azt ezen évszakban épen nem várhatók, és mely a termelőknak csakis károkat okozhat.

A hétfő dél óta éjjel nappal szakadatlanul tartott esős és hűvös idő következtében aratási kilátásaink, melyek a mult héten már kedvezően alakultak, ismét elkomorultak, és így az aratást ufolag el kellett halasztani.

A gabnaüzlet ez által befolyásolva, az árakban szilárdult, és a hét vége felé a buza-, kukorica- és repeznél jelentékeny áremelkedés volt észlelhető.

B u z a, a hét elején kissé lanya, a vége felé 20—25 krral emelkedett.

R o z s eleinte bágyadt, a hét vége felé szilárdabb, áremelkedés nélkül.

Á r p a kevés üzlet, az árak fenntartása mellett.

K u k o r i c z a a hét elején lanya, a vége felé 20—25 krnyi áremelkedés állott be.

Z a b lanya, változatlanul maradt. Ma a következő árakat jegyezzük:

B u z a 80 fns 5.25—5.30 kr. 81 fontos 5.35—5.40 kr. 82 fns 5.50—5.55 kr. 83 fns 5.65—5.70 kr. 84 fns 5.85—5.90 kr. vámmázsánkint.

R o z s 78 fns 80 fontra kiegészítve 3.15—3.20 krajczár.

Á r p a 70 fontos névleg 2 frt 25—2 frt 30.

K u k o r i c z a első minőségű erdélyiek számára 3 frt 32 és fél krral adatott el mérőnkint; szeszgyárosok részére pedig valamivel gyengébb rendű 3 frt 50 krért vámmázsánkint.

Z a b 50 bécsi font 2 frt 2 frt 5 kr.

K á p o s z t a - r e p c z e 150 bécsi font 13 frt 25 — 13 frt 75 kr. Eladatott nagyobb részletekben 13.25—13.50 krért, az indóházhoz szállítva.

S z e s z meglevő készlet n a g y b a n 53—53 és fél; k i e s i n y b e n 53 és fél — 54 kr.

Arad, jun. 30.

(K. K.) A mai hetivásárra behajtatott: Ökör: 105 db, legtöbbnyire mészárosok által vétettek meg 120—180 frt drbkont.

Tehén: 106 drb 50—120 frt drbkint kelt el. Borjú: 63 drb, melyek 10—30 frt drbkont keltek el.

Bárány: 52 drb legnagyobb része 3—5 frt drbkint keltek el.

Ló: 155 drb, melyek 30—150 frt drbkont vétettek meg.

Sértés: 495 drb. melyek legtöbbnyire hentesek által vétettek meg 22—25 frt mázsánkint.

K i m u t a t á s

az aradi közuti vaspálya részvénytárs. félhavi üzletforgalmáról.

személy: bevétel:

Június hó 16-tól 30-ig
1871. szállítattott . . . 21,816 2161 frt 05 kr.
Ehez az előbbi kimutatásnak összege. 201,289 19647 „ 60 „

Összesen: 223,105 21808 „ 65 „

Június hó 16-tól 30-ig
1870. szállítattott . . . 20,136 1908 „ 65 „

vámmázsa teher: bevétel:

Június hó 16-tól 30-ig
1871. szállítattott . . . 46,370 55 1646 „ 47 „
Ehez az előbbi kimutatásnak összege . . . 455,621 11 17444 „ 08 „

Összesen: 501,991 66 19090 „ 55 „

Június hó 16-tól 30-ig
1870. szállítattott . . . 1,594 57 159 „ 27 „

Az aradi közuti vaspálya- és téglagyár részvénytársaság.

Forgalmi kimutatása

az „aradi első takarékpénztárnak” 1871. június hóról.

B e v é t e l:	frt.	kr.
Pénztármaradvány máj. 31-én	135384	64
Betételek és könyvecskedijak .	263835	85
Leszámitolt váltók .	308481	43
Előlegek állam- és értékpapírokra	44360	—
Előlegek ékszerekre	6909	—
Kölcsönök ingatlanokra	2060	—
Leszámitolások, kamatok, becsüdjak s. a. t.	11230	31
Ingtatlanok jövedelméből	1027	50
Részvényátírásból	1	—

Összesen 773289 73

K i a d á s:

Visszaízetett betételek és időközi kamatok	127377	75
Leszámitolt váltók	303118	80
Előlegek állam- és értékpapírokra	39800	—
Előlegek folyó számlára	18000	—
Előlegek ékszerekre	11718	—
Kölcsönök ingatlanokra	37900	—
Kiadások a tulajdon ingatlanokra	78	54
Tisztí fizetések, kezeles és bélyegilletékek	1228	27
Jótekonyczélú adakozások	25	—
Osztaléokra	680	—
Pénztármaradvány 1871. jun. 30.	71363	37

Összesen 773289 73

Kelt Aradon jun. 30-án.

Látta: Andrén yi Károly, Lukácsi Miklós.
igazgató. titkár.

Eckhard Ede,
könyvvezető.

Távirati tudósítás.

a bécsi börzéről 1871. július 1-én.

5% Metalliques	59	40	Hiteimutatói	283	50
Nemzeti kölcsön	68	90	Váltó Londonra	123	10
1860. évi kölcsön	99	90	Enst	121	10
Bankrésvény	7	73	Arany	5	84

20 frank-darabok 984

A szerkesztésért felelős: Böttelheim V.

Nyári idényre

alkalmas tárgyak

OBETKO és ERNYEI

39. számú

czég alatti

üzletében

ARADON.

Szalma kalap gyári raktár.

Közönséges szalma kalapok fiuk és leányoknak 40 50 krtól, urak és hölgyeknek 60 80 kr. 1 frtig, valódi florentin 1 frt, 1 frt 20 kr. 1 frt 50 kr.

Szövet kalapok, igen könnyű viselet, fiuknak 1 frt 50. 1 frt 80., uraknak 2 frt 50. 3 frt.

Sapkák posztó és levarrott selyemből fiuknak 1 frt 20. uraknak 1 frt 50. 1 frt 70.

Kalap-minták hölgyeknek legváltozatosabb alakokban 30 40 kr.

Lábbelik dús raktára.

melyekre különösen figyelemztetjük a n. é. közönséget és tartósságért kezeskedünk.

Női reggeli cipők, bőr és szövet 80. kr. 90. kr. 1 frt 70 kr. finomabbak sarokkal 2 frt 20. 2 frt 50 kr.

Magas női topánok sarokkal, brünellből fűzővel és ruganynyal 2 frt 60. 2 frt 80. 3 frt. 3 frt 25.

Bőrből hasonló arányban.

Gyermekek cipők 2 évtől 4 évig 45. 80 kr. 1 frt. 1 frt 15 kr.

Nagyobbaknak 1 frt 70. 1 frt 90. 2 frt. 2 frt 50. Különösen felemlitendők a szegzett talpú réz-orrú cipők bőrből 1 frt 90. 2 frt 20. 2 frt 50. 3 frt.

Hasonló készülétek fiuknak ruganynyal 2 frt. 2 frt 50. 3 frt.

Férfi lábbelik.

Finom legújabb szabásu topánok, fél dupla talppal, zerge bőr, keztyű- vagy borjubőrből 5 frt. 5 frt 50. 6 frt. — Diszesen kiállítva lack orral 6 frt 50. 7 frt. 8 frt.

Bécsi fénymáz, (Wichs) mely kitűnő fényén kívül a bőrt folytonos puhaságban tartja, 1 doboz 3, 5, 10 kr. 1 font 35 kr.

Kesztyűk.

Prágai glacé kesztyűk urak és hölgyeknek 75. 90 kr. 1 frt. — Szarvasbőr kesztyűk 90 kr. 1 frt. 1 frt 50. — Katonai kesztyűk 80. 90 kr. 1 frt. — Szövet-kesztyűk gyermekeknek 15. 20 kr., urak és hölgyeknek 30. 40. 50 kr.

Napernyők

pamutból 60. 80 kr. 1 frt. Selyemből 2 frt. 2 frt 50. 3 frt.

Férfi napernyők 2 frt. 2 frt 50. 3 frt.

Esőernyők pamutból 1 frt 25. 1 frt 60 kr. Alpaca 3 frt. 3 frt 50. 4 frt. Selyemből 5 frt. 6 frt 8—12 frtig.

Esőköpenyek uraknak 9, 10, 12, 14 frt.

Fehérneműek uraknak

6 finom gallér 90 kr. 1 frt 50. 1 pár kézelő 40. 50 kr. — 6 rumburgi zsebkendő 1 frt 40. 2 frt. 2 frt 50.

Ingek, színes és fehér 1 frt 20. 1 frt 50. 2 frt. 2 frt 50.

Nyakkendők és csokrok változatos alakban 20, 30, 40, 50 krtól felfelé.

Kéz- és mell-gombok csont, gyöngyház, kagyló és talmi-aranyból 10, 20, 30 40 krtól, finom lánczok, női broche és fülbevalók, kar- és nyakékek és érmek.

GYERMEK-JÁTÉKOK.

Czelszerű tárgyak

névnapi és alkalmi ajándékul.

Monogramm levélpapírok:

100 db. levélpapír monogrammal vagy egész női névvel 1 frt 50. 1 frt 80. 2 frt.

Rendelhetők több betűvel is angol papírra

LÁTOGATÓ JEGYEK.

100 darab látogató jegy fénypapírra 1 frt 20. 1 frt 50. — 100 darab látogató jegy bristol papírra 1 frt 60. 2 frt.

LEVÉLPECSETELŐ MARKOK

1000 darab veresszínű egész névvel és lakással 3 frt. 3 frt 50.

Rendelések gyorsan postán eszközöltetnek.

Uti készletek

kézi kofferek 2 frt 50. 3 frt. 4 frt. táskák szövetből 1 frt 30. 1 frt 50. táskák bőrből 2 frt 50. 3 frt. 4 frt. Necessairek, — uri plaidek szíjjal, alsó ingek gyapotból.

Toilett tárgyak.

Illatszerek és szappanok, szőpító víz és hajfestő.

Rubin fogpor Dr. Máthétól 1 frt. — Kölnivíz, Clementin zárdából, mely illatszer fő-, gyomor- és főfájás ellen is hatásos 1 üveg 1 frt.

Mindenkire nézve fontos

ujjonnan feltalált ablak-redők, fából szöve, igen czelszerű, valamint a napheve és por ellen, úgy a hidegség és léghuzam elhárítására, egy redőfelhúzóval közönséges ablakhoz 2 frt 80. 3 frt, rendelhetők minden nagyságban és finomságban.

Parquet és viasz-vásznak asztalra, falra és butorokra. — Asztali kések dús választékban 6 pár 1 frt 50. 2, 3, 4 frttől felfelé. Valamint zsebkések, konyha- és kenyér-vágók angol gyárakból.

Legfinomabb borotvák, minden darabért jótállás 1 frt 50. 2 frt.

Fonott kézi-asztali- és dolgozó-kosarak, kenyérnek és pohárnak való pléh-tálczák, valamint meleg talak alá való fa-tálczák.

Alpaca és alpaca-ezüst evő-készletek, u. m. kések, kanalak, gyertyatartók sat. ezen érez egyedüli, melyért 10 évig jótállatunk, hogy sem színét nem veszti, sem pedig roz utó-íze nincs. — Kávé főzők gőzerővel non plus ultra és több nevek alatt, kávéperkelők, és amerikai őrlők; habverők és ugorkavágók, czifrázó kések és furók ételdisztésekhez; czelszerű kés fénő darabja 35 kr.

Folt kivevő minden szövetből, kitűnő porcelán ragasztó, rozsdafolt kivevő fehérneműekből, egy-egy üveg 30 kr. — Főregvesztő porok és folyadékok 20, 30 kr. moly, bolha és poloskák ellen. 533-2-6

Saját házunkban megnyitott

BANK- ÉS VÁLTÓ-ÜZLETÜNKBEN

mai naptól kezdve eladunk:

sorsjegyeket részletfizetésekre,

és pedig minden sorsjegy-nemekből, akként, hogy a részletek — melyek azonban 24 hónapot túl nem haladhatnak — a vevő kívánata szerint határozatnak meg és egyezkedés útján intéztetnek el.

Azonkívül megnyitunk:

három játéktársulatot, 20—20 részvevővel,

melyekhez a t. cz. közönséget ezennel meghívjuk, és pedig:

A. 3 forint havonkinti lefizetéssel,

20 db, 400 frankos török sorsjegyre, évenként 6 huzás, nyeremények 600,000, 400,000, 300,000, 60,000, frank sat.

B. 4 forint havonkinti lefizetéssel,

20 db. 100 frtos egész magyar nyeremény-kölcsönre, nyeremények: 250,000, 200,000, 150,000, 100,000 és 25,000 frt. sat.

C. 5 forint havonkinti lefizetéssel,

a magyar-osztrák államban kibocsájtott összes sorsjegynemekre — mindegyikből egy egész sorsjegy — évenként 37 huzás, nyeremények: 300,000, 250,000, 220,000, 200,000, 150,000, 100,000 frt. sat.

Ezen három játéktársulat mindegyike 3 évig tart, mely idő letelte után az **A.** és **B.** alatti 20—20 eredeti sorsjegy a 20—20 részvevő közt felosztatik, a **C.** alatti sorsjegyek pedig árfolyam szerint eladatnak és a befolyt összeg a részvevők közt felosztatik.

Kérjük a t. cz. résztvenni szándékozókat, hogy magukat minél előbb elhatározni és előjegyezni sziveskedjenek, mivel

A. társulatnál az első huzás f. évi **augusztus 1-jén,**

B. társulatnál f. é. **augusztus 15-én,** és

C. társulatnál f. é. **szeptember 1-jén** kezdődik és a részvevő-levelek beírásának és átadásának legalább 5 nappal az első huzás előtt meg kell történnie.

Valamint a sorsjegyek részletekbeni eladását, úgy a játéktársulatokat is, több oldalról felszólítás következtében szerveztük, és annyal inkább bátorodunk nagyobb részvételre számolhatni, mivel nálunk már több nagy nyeremény csináltatott, és mivel a t. cz. közönségnek nálunk kényelmesebb leend, mint más idegen, többnyire ismeretlen házaknál résztvenni, vagy pedig a részvevő leveleket és részletjegyeket házaló, tolakodó egyénektől vásárolni.

Bank- és váltó-üzletünkben a játéktársulatok közelebbi játékterveiről bővebb tudomás szerezhető.

A hitelintézeti sorsjegyek t. évi július 1-jén történendő huzására, nyeremények: **200,000, 40,000 frt. sat.,** ajánlunk **ígérvényeket, részletleveleket és eredeti sorsjegyeket.**

WALLFISCH CH. és fiai.